

Chris Essert také přečetl celý rukopis. Povzbuzoval mě, když jsem povzbudit potřeboval, a držel mě na uzdě, když jsem byl povzbuzený až až. Jsem mu navždy vděčný za jeho skvělý úsudek.

Můj vděk patří celému dlouhému seznamu lidí, kteří se vyjádřili k rozsáhlým částem mého rukopisu nebo mi na důležitých místech poradili: Kate Andriasová, Nick Bagley, Dave Baker, Gordon Belot, Sarah Bussová, Murrey Cohen, Nico Cornell, Robin Dembroff, Daniel Fryer, Megan Furmanová, Fiona Furnariová, Daniel Halberstam, Jerry Hershovitz, Julie Kaplanová, Ellen Katzová, Kyle Logue, Alison MacKeenová, Gabe Mendlow, William Ian Miller, Sarah Mossová, Virginia Murphyová, Kristina Olsonová, Aaron Olver, Steve Schaus, Scott Shapiro, Nicos Stavropoulos, Eric Swanson, Laura Tavaresová, Will Thomas, Scott Weiner a Ekow Yankah. Moje kniha je lepší díky jejich pomoci. A díky pomoci někoho dalšího, na koho jsem určitě zapomněl.

Zvláštní poděkování patří Aaronu Olverovi a Scottu Weinerovi, kteří mi kromě prvotřídního přátelství poskytovali i rozumné rady a uklidňovali mé obavy.

Nepocházím z rodiny filozofů. Ale pocházím z rodiny, která mě brala vážně. Nevyrůstal jsem v domě, kde bychom se neposlouchali. Vedli jsme skutečné rozhovory. Rodiče mě nechali hodně argumentovat. A můj bratr se ke mně choval jako k vrstevníkovi, i když jsem byl o několik let mladší než on. Myslím, že jsem rodinu zájmem o filozofii zaskočil, ale i tak mi bezpochyby pomohla filozofem zůstat. Takové štěstí by měly mít všechny děti.

PŘÍLOHA

DOPORUČENÉ ZDROJE

KNIHY PRO DOSPĚLÉ

O DĚTECH A RODIČOVSTVÍ

- Gopnik, Alison. *The Philosophical Baby: What Children's Minds Tell Us about Truth, Love, and the Meaning of Life*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2009.
- Kazez, Jean. *The Philosophical Parent: Asking the Hard Questions about Having and Raising Children*. New York: Oxford University Press, 2017.
- Lone, Jana Mohr. *The Philosophical Child*. London: Rowman & Littlefield, 2012.
- . *Seen and Not Heard: Why Children's Voices Matter*. London: Rowman & Littlefield, 2021.
- Matthews, Gareth B. *Dialogues with Children*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1984.
- . *Philosophy & the Young Child*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1980.
- . *The Philosophy of Childhood*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1994.
- Wartenberg, Thomas E. *A Sneetch Is a Sneetch and Other Philosophical Discoveries: Finding Wisdom in Children's Literature*. West Sussex, UK: Wiley-Blackwell, 2013.

———. *Big Ideas for Little Kids: Teaching Philosophy through Children's Literature*. Plymouth, UK: Rowman & Littlefield Education, 2009.

O TRAMVAJOVÉM DILEMATU

Edmonds, David. *Would You Kill the Fat Man?: The Trolley Problem and What Your Answer Tells Us about Right and Wrong*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2014.

O TRESTU

Murphy, Jeffrie G., Jean Hampton, *Forgiveness and Mercy*. New York: Cambridge University Press, 1988.

O VĚDĚNÍ

Nagel, Jennifer. *Knowledge: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2014.

O VĚDOMÍ

- Dennett, Daniel C. *Consciousness Explained*. Boston: Little, Brown, 1991.
- Godfrey-Smith, Peter. *Other Minds: The Octopus, the Sea, and the Deep Origins of Consciousness*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2016.
- Goff, Philip. *Galileo's Error: Foundations for a New Science of Consciousness*. New York: Pantheon Books, 2019.
- Koch, Christof. *Consciousness: Confessions of a Romantic Reductionist*. Cambridge, MA: MIT Press, 2012.

O DĚJINÁCH FILOZOFIE

Warburton, Nigel. *A Little History of Philosophy*. New Haven, CT: Yale University Press, 2011.

DALŠÍ ZÁBAVNÁ FILOZOFIE

- Edmonds, David, John Eidinow. *Wittgenstein's Poker: The Story of a Ten-Minute Argument Between Two Great Philosophers*. New York: Ecco, 2001.
- Holt, Jim. *Proč existuje svět?: existenciálně detektivní pátrání*, přel. Martin Pokorný. Praha: Prostor, 2014.

- James, Aaron. *Assholes: A Theory*. New York: Anchor Books, 2012.
- . *Surfing with Sartre: An Aquatic Inquiry into a Life of Meaning*. New York: Doubleday, 2017.
- Setiya, Kieran. *Midlife: A Philosophical Guide*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2017.

KNIHY PRO DĚTI

LEPORELA

Armitage, Duane, Maureen McQuerry. Řada Big Ideas for Little Philosophers, včetně titulů jako *Truth with Socrates* a *Equality with Simone de Beauvoir*. New York: G. P. Putnam's Sons, 2020.

O VESMÍRU

Fishman, Seth. *A Hundred Billion Trillion Stars*. New York: HarperCollins, 2017.

O PRAVIDLECH A KDY JE MŮŽEME PORUŠOVAT

Knudsenová, Michelle. *V knihovně je lev*, přel. Petr Eliáš. Praha: Albatros, 2020.

O NEKONEČNU

Ekeland, Ivar. *Kočka v zemi čísel*, přel. Helena Nešetřilová. Praha: Kant, 2013.

SBORNÍK FILOZOFICKÝCH HÁDANEK (VHODNÉ PRO TEENAGERY)

Martin, Robert M. *There Are Two Errors in the the Title of This Book: A Sourcebook of Philosophical Puzzles, Problems, and Paradoxes*. Peterborough, ON, Kanada: Broadview Press, 2011.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ KNIHY, KTERÉ MŮŽETE DÍTĚTI KOUPIŤ

Watterson, Bill. *Calvin and Hobbes*. (V překladu Richarda Podaného v nakladatelství Crew vyšlo několik dílů.) Calvin a Hobbes inspirovali mé filozofické úvahy, když jsem byl malý. A stejně tak slouží teď i Rexovi. A samozřejmě

ho také baví. Nejsm si jistý, zda existuje lepší způsob, jak začít s filozofií, ať už pro dospělé, nebo pro děti.

WEBOVÉ STRÁNKY

Teaching Children Philosophy (www.prindleinstitute.org/teaching-children-philosophy): Pokud chcete s dětmi mluvit o filozofii, lepší zdroj nenajdete. Obsahuje výukové moduly k obrázkovým knihám, z nichž mnohé už možná máte. Poskytuje přehled filozofických otázek, které každá kniha vyvolává, a navrhuje otázky, které můžete při čtení klást.

University of Washington Center for Philosophy for Children (www.philosophyforchildren.org): Jedná se o další skvělý zdroj informací, jak si s dětmi povídat o filozofii. Najdete zde výukové moduly k obrázkovým knihám, plány hodin pro učitele a rady pro zahájení filozofických programů ve školách. Centrum také pořádá semináře pro učitele a rodiče.

Wi-Phi (www.wi-phi.com): Na této stránce najdete spoustu krátkých videí vysvětlujících filozofická témata. Rádi se na ně s Rexem díváme společně.

PODCASTY

Hi-Phi Nation (<https://hiphination.org>): Podcast s příběhem o filozofii určený dospělým.

Philosophy Bites (<https://philosophybites.com>): Krátké rozhovory s předními filozofy.

Pickle (www.wnycstudios.org/podcasts/pickle): Podcast pro děti z WNYC o filozofii, který neměl dlouhého trvání. Mnohem více epizod má jeho australský bratříček jménem *Short & Curly* (www.abc.net.au/radio/programs/shortandcurly/).

Smash Boom Best (www.smashboom.org): Tento podcast je především o tom, jak argumentovat. Je to hloupé a není to úplně filozofie. Ale Hankovi se to moc líbí.

POZNÁMKY

Snažil jsem se, aby následující poznámky byly co nejužitečnější pro nezasvěceného čtenáře. Pokud jsem měl na výběr, uváděl jsem spíše volně dostupné zdroje než články z časopisů, které jsou uzamčené na placených platformách. Mnoho poznámek také odkazuje na online encyklopedie – *Stanford Encyclopedia of Philosophy* a *Internet Encyclopedia of Philosophy* –, které jsou volně dostupné.

Zejména *Stanford Encyclopedia* je skvělým zdrojem informací. Najdete v ní hesla téměř ke každému filozofickému tématu, které by vás mohlo zajímat. A bibliografie na konci každého hesla vás nasměruje správným směrem, pokud se budete chtít ponořit do odborné literatury.

ÚVOD: UMĚNÍ MYSLET

- 14 **posunutým barevným spektrem**: Tento problém se často ilustruje na příkladu převrácení barevného spektra, tedy na posunu o 180 stupňů z červené na zelenou. Shrnutí této problematiky a její přesah do filozofie naleznete v: Alex Byrne, „Inverted Qualia“, *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (vyd. podzim 2020), ed. Edward N. Zalta, <https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/qualia-inverted>.
- 14 **jak nad tímto problémem přemýšleli**: Daniel C. Dennett, *Consciousness Explained* (Boston: Little, Brown, 1991), 389.
- 14 **„výtku z nepravdy“**: A tady je zbytek toho, co nám chtěl Locke sdělit (což je, jak sami uvidíte, víceméně to, co jsem se snažil vysvětlit své mamince):